

Іванчук
Міністерство освіти і науки України

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького (м. Мелітополь, Україна)

Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України
(м. Київ, Україна)

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
(м. Київ, Україна)

Чиказький університет (м. Чикаго, США)

Зальцбурзький університет (м. Зальцбург, Австрія)

Природничо-гуманітарний університет у Седльцах (м. Седльце, Польща)

Південно-Західний університет «Неофіт Рилський» (м. Благоєвград, Болгарія)

Академічне співтовариство Михайла Балудянського
(м. Кошице, Словаччина)

**ГАРМОНІЗАЦІЯ
КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ШКОЛИ:
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ**

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(12–13 червня 2014 р.)**

Мелітополь
2014

УДК 378.013.43:316.612(062)

ББК 74.58я5

Г 20

Рекомендовано до друку Вченому радою
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
Протокол № 12 від 28.05.2014 р.

Підготовано у межах проекту
«Людиновимірність гармонізації культурно-освітнього простору
майбутніх педагогів» (№ держреєстрації 0113U000293)
та згідно з тематичним планом науково-дослідних робіт
МОН України (Наказ № 1193 від 25.10.2012 р.)

Г 20 Гармонізація культурно-освітнього простору вищої школи : соціально-педагогічні аспекти : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (12–13 червня 2014 р.) / за заг. ред. д-ра філос. наук, проф. Молодченка В.В. – Мелітополь : Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2014. – 377 с.

Harmonization of the higher school cultural and educational space: social and pedagogical aspects: proceedings of the International Scientific and Practical Conference (June 12–13, 2014) / under the general editorship of Doctor of Philosophy, Professor Molodychenko. – Melitopol : Publishing house of Melitopol Bohdan Khmelnitsky State Pedagogical University, 2014. –377 p.

ISBN 978-617-7055-46-3

У матеріалах конференції висвітлюються погляди сучасних науковців на проблему гуманітарного супроводу освітньої траекторії людини впродовж життя. У контексті гуманітарних смислів розкриваються соціально-педагогічні характеристики організації оптимального функціонування культурно-освітнього простору вищої школи задля культурного й особистісного зростання гармонічної людини.

Рекомендовано науковцям, викладачам, учителям, державним службовцям, студентам – усім, хто цікавиться проблемами, що відбуваються в культурно-освітньому просторі вищої школи.

Редакція не несе відповідальності за зміст текстів і не завжди поділяє думки їх авторів.

ISBN 978-617-7055-46-3

УДК 378.013.43:316.612(062)

ББК 74.58я5

© МДПУ ім. Б.Хмельницького, 2014

© Автори матеріалів, 2014

ЗМІСТ

Александров Денис

Партисипативність як стратегія гармонізації професійного зростання студентства в сучасному освітньому полі 29

Анастасова Наталя

Науково-теоретичне вивчення комунікативно-мовленнєвих умінь майбутнього логопеда 32

Андрющенко Віктор

Гуманістична місія вчителя 34

Арабаджи Олена, Андрющенко Олексій

Інтеркультурні міста: розмаїття громади та суспільний простір взаємопорозуміння 38

Асярия Лаура

Креативно-діяльнісний підхід як чинник гармонізації музичної освіти молодших школярів 40

Афанасьєва Людмила, Орлов Андрій

Праксеологічні виміри особистісного зростання майбутнього вчителя 42

Балы Альона

Роль виховної роботи за місцем проживання, в умовах сучасності 44

Божко Анжела, Вахняк Надія

Вплив казки на екологічне виховання дошкільників 46

Бойчук Юрій

Культурологічний підхід у сучасній освіті 49

Бортников Євгеній, Дициора Анастасія

Людиномірний підхід у туристичній діяльності (на прикладі острова Перун) 52

Будько Марина

Етос як індикатор гармонії відносин «Я–Ти» в системі культурно-освітнього простору 56

Букреєва Ірина, Глинська Людмила

Соціально-філософська рефлексія освітянських практик формування соціальності 60

Бурцева Тетяна

Людиномірні засади розвитку болгарських просвітницьких традицій в Україні другої половини XIX – початку XX століття 62

Варениченко Анастасія, Чорна Вікторія

Підготовка майбутніх вчителів початкової школи до екологічного виховання молодших школярів 64

Вархола Михаїл

Інновації в навчальному процесі з урахуванням лодського фактора 67

Вахняк Надія, Резанова Оксана	
<i>Використання інноваційних технологій в екологічній освіті дітей дошкільного віку</i>	69
Власенко Елеонора	
<i>Підготовка екологічних проектів як складова гармонізації культурно-освітнього простору студентської молоді</i>	72
Власенко Елеонора	
<i>Творча самореалізація майбутнього педагога-музиканта у контексті гармонізації культурно-освітнього простору вищого педагогічного закладу</i>	74
Власова Ольга, Костюк Наталя	
<i>Студентська родина у моральному вимірі вищої школи</i>	76
Войтик Ірина	
<i>Конфесійно орієнтована модель як соціальна платформа інтеграції світської і релігійної освіти</i>	79
Волікова Марина	
<i>Позиція А. С. Макаренка щодо морально-етичної складової статевого виховання: контекстний підхід</i>	82
Геращенко Ярина	
<i>Вплив молодіжного туризму на національно-патріотичне виховання студентської молоді</i>	84
Глебова Наталя	
<i>Процес адаптації як досягнення рівноваги в трансформаційному суспільстві</i>	86
Голозубов Олександр	
<i>Антропологічний зсув і трансформації культурного та освітнього простору</i>	88
Грищенко Марина	
<i>Гармонізація якості і доступності університетської освіти</i>	91
Грітченко Тетяна	
<i>Екологічна освіта майбутнього вчителя початкової школи у ВНЗ</i>	94
Гуренко Ольга	
<i>Полікультурний простір вищого навчального закладу: сутність, структура, освітньо-виховні можливості</i>	97
Дерменджієва Софік	
<i>Комунікативна компетентність і рольова діяльність у сім'ї</i>	100
Диянкова Гергана	
<i>Ефективність педагогічної риторики і мовленнєвої діяльності</i>	103
Добровольська Лариса, Третякова Ірина	
<i>Екологічна культура як цінність духовного розвитку студентів педагогічних навчальних закладів</i>	106
Дольська Ольга	
<i>Номадичне мислення як цивілізаційний виклик</i>	108
Дороніна Тетяна	
<i>Гендерний вимір освітнього менеджменту: аналіз дискурсивних практик</i>	111
Дубяга Світлана	
<i>Моделювання навчальних дій молодших школярів як педагогічна проблема</i>	115
Єрмоленко Світлана	
<i>Українська мова для іноземних слухачів</i>	118
Жебровський Олександр	
<i>Екологізація культурно-освітнього простору у позашкільних закладах</i>	121
Житник Тетяна	
<i>Психологічні особливості естетичного ставлення дітей старшого дошкільного віку до творів мистецтва</i>	123
Ісакова Олена	
<i>Інновації та стереотипи як проблеми сучасної освіти</i>	125
Калашник Любов	
<i>Соціальна адаптивність як складова процесу гармонізації життєвого простору людини (підходи сучасної педагогічної науки КНР)</i>	127
Карелова Галина	
<i>Духовно-моральний вимір оптимістичного ставлення до життя</i>	130
Катаєв Станіслав	
<i>Людиномірність інформатизації освіти та суспільства</i>	132
Ковалевська Юлія	
<i>Державницьке виховання особистості у закладах освіти</i>	134
Ковалевський Сергій, Медведєва Ольга	
<i>Практична робота з формування культурно-освітнього середовища у вищому навчальному закладі</i>	137
Ковалъчук Крістіна	
<i>Реалізація компетентнісного підходу в екологічній освіті майбутніх вчителів</i>	139
Комар Ольга	
<i>Інтерактивні технології в системі підготовки майбутнього вчителя</i>	142
Коноваленко Тетяна	
<i>Інтеграція професійно-педагогічної та методичної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови</i>	144
Корж Олена	
<i>Формування релігійно-національної ідентичності як педагогічна проблема</i>	147
Костюк Наталя	
<i>Розвиток системи ціннісних відносин особистості</i>	149

третього етапу теж є спонукання до творчого відображення дійсності на основі вже засвоєного багатства українського фольклорного мистецтва: «1) Квіти - зірници величної краси Все світу. 2) Народне мистецтво - чарівні квіти народної мудрості. 3) Вирости квіти - створи власні чарівні казки, пісні, вірші про рідну землю, природу, людей, тварин». Робота над проектом продовжується, студентам надається можливість спільно творити та діяти.

Як бачимо, участь у підготовці екологічних проектів відкриває нові аспекти творчої діяльності студентів мистецьких спеціальностей, що є важливим складником гармонізації культурно-освітнього простору студентської молоді.

Література

1. Дерябо С. Д. Экологическая педагогика и психология / С. Д. Дерябо, В. А. Ясвин. - Ростов-н/Д.: Изд-во Моск. психолог-соц. ин-та, 1999. - 308 с.
2. Гатальський В. Д. Культурно-образовательное пространство как социально-педагогическая система / В. Д. Гатальский // Педагогика. - 2009. - № 3. - С. 52-57.

УДК 378.015.31:78.071.2

Елеонора Власенко

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
simfonia2065@mail.ru

ТВОРЧА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА В КОНТЕКСТІ ГАРМОНІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ВИЩОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ЗАКЛАДУ

Простежується взаємовплив феноменів «творча самореалізація» та «культурно-освітній простір», розкривається зміст моделі культурно-освітнього простору вищого навчального закладу.

Ключові слова: творча самореалізація майбутнього педагога-музиканта, творче самовираження особистості, культурно-освітній простір, суб'єкти культурно-освітнього простору.

Елеонора Власенко. Творческая самореализация будущего педагога-музыканта в контексте гармонизации культурно-образовательного пространства высшего педагогического заведения

Простеживается взаимовлияние феноменов «творческая самореализация» и «культурно-образовательное пространство», раскрывается содержание модели культурно-образовательного пространства вуза.

Ключевые слова: творческая самореализация будущего педагога-музыканта, творческое самовыражение личности, культурно-

образовательное пространство, субъекты культурно-образовательного пространства.

Eleanora Vlasenko. Creative self-realization of the future teacher-musician in the context of harmonization of cultural and educational space of higher pedagogical institutions

The interference phenomena «creative self-realization» as well as «cultural and educational space» are observed; the content model of cultural and educational environment of the university is described.

Key words: creative self-realization of the future teacher-musician, creative expression of the individual, cultural and educational space, the subjects of cultural and educational space.

Нинішній період становлення гуманістичного менталітету суспільства характеризується значним зростанням інтересу до самовизначення, саморозвитку та самореалізації особистості. У цьому процесі важливу роль відіграють зміст, результативність і конкурентоспроможність освіти. Особливу увагу громадськості привертає становлення культурно-освітнього простору вищої школи і, зокрема, педагогічних освітніх закладів.

Науковий доробок учених щодо співіснування феноменів творчої самореалізації особистості та культурно-освітнього простору містить інформацію щодо різноманітних аспектів особистісної самореалізації, особливостей творчого самовираження, взаємозв'язку самореалізації та професійної діяльності, самореалізації в життєтворчості людини (А. Маслоу, Дж. Мерфі, К. Роджерс, Л. Н. Коган, М. І. Шевандрін та ін.).

Оскільки культурно-освітній простір тлумачиться як динамічна цілісність, структурні компоненти якої застосовуються в освітянському середовищі для освоєння й трансляції гуманістичних цінностей [1], а творча самореалізація особистості в гуманістичній психології розглядається як генетична потреба людини до реалізації творчого особистісного потенціалу, доцільним буде постулювати єдність кінцевої мети названих феноменів, що полягає в гармонізації взаємодії суб'єктів освітнього процесу: викладача (як транслятора культурно-історичного досвіду творчества), студента (як активного отримувача інформації та автора її суспільно-часової модернізації), освітнього середовища між ними (як спонукального чинника взаємодії).

У контексті нашого дослідження ми віддаємо перевагу діяльнісному підходу до розгляду проблеми самореалізації, оскільки він найточніше відображає особливості особистісно-професійного становлення майбутнього педагога-музиканта. Творчу самореалізацію визначаємо як свідому, активну діяльність особистості, яка спрямована на реалізацію творчого потенціалу в процесі самопізнання та саморозвитку внутрішнього «Я».

Діяльнісний підхід, на нашу думку сприяє втіленню моделі гармонізації культурно-освітнього простору ВНЗ, складниками якої є проективні компоненти, у змісті яких відображається прагнення до позитивної трансформації навколошнього світу: а) візуально-інформаційний

компонент – передбачає естетично-просторову організацію середовища вищого навчального закладу (використання символіки, настінна інформація, дизайн інтер’єру, озеленення тощо); б) когнітивно-методичний компонент – передбачає творчу реструктуризацію освітніх програм, часткову заміну їх забезпечення та впровадження (новлення змісту підручників і посібників, активізація наукової діяльності студентів, самоврядування тощо); в) комунікативно-творчий компонент – репрезентує професійне зростання майбутніх фахівців (врахування фактора соціальної ролі в музично-педагогічній діяльності, гендерні аспекти музичного виконання, стиль музично-педагогічного спілкування тощо). Підсумовуючи викладене вище, можемо стверджувати, що творча самореалізація майбутнього педагога-музиканта є спонукальним чинником гармонізації культурно-освітнього простору вищого педагогічного закладу.

Література

1. Надолинская Т. В. Интегрированные технологии в современном музыкальном образовании : [учеб.-метод. пособие] / Т. В. Надолинская - Ростов-н/Д : Изд-во РГПУ, 2006. – 267 с.
2. Падалка О. С. Педагогічні технології : [навч.посібник для ВУЗів] / О. С. Падалка, А. С. Нісімчук, І. О. Смолюк, О. Т. Шпак. – К. : В-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 1995. – 256 с.
3. Рудницька О. П. Педагогіка : загальна та мистецька : [навч. посібник] / О. П. Рудницька. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.

УДК 141.33

Ольга Власова, Наталія Костюк

Дніпропетровський національний університет
железнодорожного транспорта імені академіка В. Лазаряна
olga.vlasova@rambler.ru

СТУДЕНЧЕСКАЯ СЕМЬЯ В НРАВСТВЕННОМ ИЗМЕРЕНИИ ВЫШЕЙ ШКОЛЫ

Что важнее - карьера или семья? Что думают по этому поводу современные студенты? Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта провел анкетирование студентов четырех вузов Днепропетровска; ответы студентов свидетельствуют о том, что приоритетными являются взаимопонимание, уважение и общие интересы.

Ключевые слова: студенты, семья, стереотип, поведение, профессии, традиции, трансформации.

Ольга Власова, Наталія Костюк. Студентська сім'я в моральністому вимірі вищої школи

Що важливіше - кар'єра чи сім'я? Яка думка з цього приводу сучасного студента? Дніпропетровський національний університет залізничного

транспорту провів анкетування студентів чотирьох ВНЗ Дніпропетровська; відповідь студентів свідчить про те, що пріоритетними є взаєморозуміння, повага та спільні інтереси.

Ключові слова: студенти, сім'я, стереотип, поведінка, професії, традиції, трансформації.

Olga Vlasova, Natalia Kostyuk. Student family in the moral measurement of higher school

What is more important: carrier or family? What do students think on this occasion? Dnepropetrovsk Railway Transport National University has conducted surveys among Dnepropetrovsk students in four universities. The students' answers show that the priorities are understanding, respect and common interests.

Key words: students, family, stereotype, behaviour, professions, traditions, transformations.

Исследуя отношение студенческой молодежи к институту семьи, а также актуальные проблемы и перспективы студенческих семей, Центр гендерных исследований Днепропетровского национального университета железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна провел анкетирование студентов четырех вузов Днепропетровска: Днепропетровского национального университета имени Олеся Гончара, Национального горного университета, Днепропетровского государственного института физической культуры и спорта, Днепропетровского национального университета железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна на тему «Студенческая семья - проблемы и перспективы». В исследовании приняли участие 300 респондентов - 150 юношей и 150 девушек. Все опрошенные студенты являются студентами гуманитарных и технических специальностей разных факультетов и курсов вышеперечисленных вузов.

На вопрос: «Когда, по Вашему мнению, наступает время для создания семьи?» 32% юношей и 52% девушек ответили, что только когда встретишь человека, которого полюбишь всей душой; 9% юношей и 9% девушек готовы к созданию семьи, когда придет ощущение того, что пора обзаводиться детьми. Большинство респондентов (59% юношей и 40% девушек) считают, что время для создания семьи наступит после того, как будут решены все материальные и жилищные проблемы. Очевидно, что в вопросе создания семьи приоритетом для девушек является любовь, в то время как юноши более pragматичны.

На вопрос, сколько детей должно быть в идеальной семье, 20% юношей и 16% девушек ответили, что готовы ограничиться рождением и воспитанием одного ребенка; 3% девушек хотели бы вообще обойтись без детей (в отличие от юношей). О большой семье, в которой будет больше трех детей, мечтают 4% юношей и 5% девушек. Большинство респондентов (74% юношей и 76% девушек) желают, чтобы в семье было двое-трое детей.

Девушек спросили, согласны ли они с мнением, что в мужчине нет ничего более привлекательного, чем его успешная карьера. Ответы распределились следующим образом: 79% респонденток не согласны с